

Universal Declaration of Human Rights - Ditammari

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Oniti ba we a kpenniti kuteṅku yaṅḍú

Υετανσῶτε υἱε υἱε με

Ti do kenye ke tú dɛɛ te ke sɔkɛsɔkɛ yi bo ke kutenku naati tipiiiti timɔũ, dɛ tú omɔũ yi do nke di otɔu muwêrimu ɲo kperɛ yĩnke,

Ti do kenyê ke tú isôke ãñ nyo di peite koo mǎũ wee wênte ke ndo bee ite koo wuu, ke yê ti bo yîme ke nkari ke de tinaati ke ti naa tidoti, ke ba nde ti me mba vo mesemme, oniti ti de nmanti, dee tú kete,

Ti do kenyẽ ke tú oniti ne oniti ɲmɛ, ti tũ mbo nde mu titɔbe, ocĩri nde okperi ko okperi de ocĩri, ke yẽ demasikaande kɔ nde cooti yĩnke,

Ti do kenyẽ ke tú initi wuɔ nyimɔu do kenkàri ke naati keyẽ itɔbe kpei,

Ti do kenyê ke tú initi wuô kutenku yandú deneni dipatri keparku di myêêke ne oniti ba we, kó diyetri ke tú oniti pokua oniti dɔua, ɔmɔ̃ yi cãã nne otɔu; ke dɛe te ke iwuô nyimɔ̃ do nkewênnɛ ke mpĩ kebeu ne dɛ bo naatime tipiiti timɔ̃,

Ti do kenyē ke tú yehēke ye māũ ye kari kewēnne mu kutenku yandú ko dītīnni kabe ketú ti do ke nde menke weti dēē cēnke tukune oniti kó mufōmmu ne o borime,

Ti do kenyê ke tú ti bo wênne me dinnu maḍimaa ḍee tukune oniti kó mufommu byeeke ḍee bo nte ke ti baa yete kuce,

Iwuə nyiməũ kó ditiinni didyere piɛku kɛ heu ketú

Oniti ba we, a kpenni ti kute nku vanda tu:

Iboti imɔũ ne itensaake imɔũ ɔo nkewɛnne ɔinu ƙepi ndipatri dii ko tinaanti ne i yemme ƙepa itabe itye nɔe yiinke ke nyɛ ɔee tume oniti ko mufommu yeheke yemɔũ ɔwome; oniti ba we, a cɛnke bo ɔil hei, a ɔo nke ti nyɛ ke ti kpenni.

Ḍitanfṣtri 1

Oniti ti pei nde omāũ yi kpaatri otāu, ke yē oniti ba we, o yi dō nne fehāfe; o mākemu meci kehā meyemme. Ti tū ne dō kenvari ti tōbe mbe ke yie mii ba nkwa ko otāu dāu.

Ātanaśātri 2

Oniti ba we: oniti sɔua, o pɛia oniti sɔua, oniti pokua, a cɛnke tɔ we boti, a feu tɛkote dibo ndaa, a dɔu nkuyie mmaku botinkua nkua, a tũ ɲwee peɔitik boti cɛn kaa, a kari ke yũmpuraa, a ɔo nɛdawanɛ nɛa, a tũ kuhɔuku nkua, ɔe yi ɔo ɲomɔũ bo ɔa ciite a kperɛ yĩnke.

Ke wêitike, ba kaa hei túdi ke domme, omũ yi do ke nda kũonne ke ñmanti o bo da byeei a yienni mee kpɛi noyee nyoo cyee.

Ātanaśūtri 3

Oniti ba we, a niti tɔu yi do nke daa kakii ke ηmanti o bo da tanneme kufɔ̃titenniku.

Ditanfɔtri 4

Omɔũ yi ɔo nkeɔɔ otɔu kuɔaaku ke ɲo senni; oniti me nyi mɔke muwɛrimu o bo fiteme otɔu koo naa nku ɔaaku.

Ditanfɔtri 5

Omɔũ yi ɔo mbe ɲo ɔuku sɔntike fɛpaɔpyefe tɛme, ɲo me nyi ɔo nke nfeuri kukpetinkú kɔmmɛ ke cɪrme.

Ditanfɔtri 6

Oniti, a cɛnke bo kee byeɛke a ɔo kɛnyɛ ɔee ci ne ɔee yi ci koomɔũ ba ɔa soute.

Ditanfɔtri 7

Dikotinuú tú timɔũ kó kuɔɔpiku nku. Okoti, ɔebire, onitidou onitipoku, okpaati, ociiri kuhɔuku, ba wuo, ɔikotinuú ɔii o kɔnke.

Ditanfɔtri 8

Koomɔũ sente ɔikotinuú ke ɔaa wɛnte, a baa yi hũti hũti; a bo o tɔ tibeenti nti ke ɔe kó tinaantii ke nkú.

Ditanfɔtri 9

Be baa na ke sɔnte kepɪ ɲomɔu ko o kpetine yoo ko o ɔenne ɔiheɪ.

Ditanfɔtri 10

Oniti ba we, ke be ɔaa yu tibeenti yoo be ɔa pɪ nne timati, ɔibeentɪnni kɔbe ɔo nke ɔaa bekemu ke ya ɔeɔomme ke ne na ke tikwuɔ.

Ditanfɔtri 11

1. Ke be tú omɔũ caare ke mu nyi o bekenɛ keya ke mɔmmwɔɔ ɲme yoo siyaabisi nsi o tu mmu yi yɛ timati tibeenti ti bo tibatɛ.

2. Oniti kaa caare ɔemare ke sɔ nke ɔikotinnu kó ɔipatri yi tú ɔe ci, a yi ɔo nketa ɔitou; ke ɔe me mbaa sɔ mbe ɔo nkeyetoo keywɔɔ ɲa to ɔeyinke be ɔɔke baa tɔnte.

Ditanfɔtri 12

Omɔũ yi ɔo nketa we yi te tiinaa ti myeɛke, keyɛ, ɔe ɔɔ me nyɪ kaa wɛnte otɔu ke ɔe yaa naa nne ɔikpanni. ɔikotipatri me nnaa mmu kekpa nɔeyinke ke ɔe you.

Ditanfɔtri 13

1. Oniti ba we, a bo na keyite ke ncenti a yemme ɔɔme kaa pɛensiri ɔii hei a kàri.

2. Kaa me nyite kekɔte kee byeɛke, ba ɔiihei keɛe, nkeɔee a bo na kekonnimu ɲa cyee, a ɔo ɔiimɔnni.

Ditanfɔtri 14

1. Ke be ɔaa ɔo meyei ke ɔaa harine ba a yi mɔke ɔifɔtɔɔ a bo na keyite kekɔte kesɔre a me nɔo ɔiihei; ɔe kó ɔiheɪ kɔbe me nyi ɔo nke ɔaa beti.

2. Be me ne yi yɛ kaa yeke ke be ɔa kwuɔ nne tipɪti timɔũ, be nɔa wuo kaa ɔɔri a ɔɔme.

Ditanfɔ̃tri 15

1. Fɔ̃ ɲoniti, a ba ɲfou ke bo ke yi yɛ a boti tuku.
2. Omɔũ yi ɔ̃o nke yetene sɔ̃ntike ɲotɔu o ko kuboti tuku; ke weeme nne ɔ̃o ne omaa o bo namu ke naanne kuboti tɛku.

Ditanfɔ̃tri 16

1. Oniti, kaa cɛ̃nke baa nkede, a bo na kepwoke yoo a yenke a me ɲɔ̃we ke ɔ̃i hɔ̃nne tɛcyɛ̃ɛte. Oniti ne o poku, omɔũ yi ɔ̃o kensei otɔu fɛ̃nɔ̃nfɛ ke nkemmune ɔ̃i bo yate ɔ̃iye ke nsa ke ɔ̃iborime yi maa.
2. Onitidɔu ne oniti poku ke be ti nake ti kwuɔ otɔu mɔu tenke yi ɔ̃o ke nkɔ̃ ke firi becwooke kefi ke ɔ̃e fi.
3. Ne yaaro tɛcyɛ̃ɛte tɛe baa kóti ke tɛcyɛ̃ɛte yi bo kunaamunku yi bo kuboti me nyi bo.

Ditanfɔ̃tri 17

1. Oniti ba we, a bo amma ɲɔ̃aa, ɔ̃i sũmaa, omɔu yi ɔ̃o nke nkɔ̃nne otɔu o kpere yĩnke.
2. Omɔũ yi ɔ̃o nke sɔ̃nte kefeete otɔu kpere ne muwɛ̃rmu.

Ditanfɔ̃tri 18

Oniti ba we, omɔũ yi ɔ̃o nke ɲɔ̃a kɔ̃nne a yemme me ɲɔ̃ti kpei; omɔũ ba ɲɔ̃a kɔ̃nne a ɔ̃umme kuu nyeinku yoo a feume muu ntentaa yoo a yi ɔ̃umme kuyie maku ame nyi feume mutaã mamu kpei kaa ɔ̃o ketike, a bo youmu kuyienɔ̃ummu maku kó meborime ke twote meteme; a bo amaa ɲɔ̃aa, ɔ̃i sũmaa, ɔ̃ikɔ̃mbɔ̃ti yi ɔ̃o nke ɲɔ̃wo ɔ̃i bo ɲɔ̃umme ɔ̃ikó kuyie ɔ̃iɔ̃ku yoo ɔ̃i ɲɔ̃aku mekwuɔ ɲɔ̃i bɔ̃ke kepaã nsikoo becirbe, ke haa ɔ̃okó yebaa nke twonko itye ɲɔ̃ibi, ba oniti kaa bó kee byeeke.

Ditanfɔ̃tri 19

Ba we, kaa yemme hɔ̃ti a bo na ke ti beĩmmu omɔu me mba na ke ɔ̃aa kɔ̃kene tiyĩnke; ba we, a bo na kebeke a ɔ̃oti ɲa ninte kee byeeke, ke ti two ɲa me ɲɔ̃we ne a ninte tui naanti kó kuboti.

Ditanfɔ̃tri 20

1. Oniti ba we, a bo namu kewɛ̃nne ketiinne a kɔ̃be a me ɲɔ̃be ke ɔ̃i nake ɔ̃i kpeti; a bo namu ke mbo ɔ̃itinni a me ɲɔ̃ri myẽ̃ke, ɔ̃inɔ̃i yemme cɛ̃nke ba ɲa tiyeiti, ɔ̃i cɛ̃nke ba ɲɔ̃ri meyei.
2. Omɔũ yi ɔ̃o nke tanne otɔu ɔ̃itĩn ni mari myẽ̃ke ne muwɛ̃rimu koo yemme yi ɔ̃iɔ̃.

Ditanfɔ̃tri 21

1. Oniti ba we, a ɔ̃o nke ɲɔ̃akemu a hei kó mufommu byeeke kó tinaanti ba kaa yi ha ɔ̃itĩnni ɔ̃i tɔ̃ kuteku ɔ̃imyẽ̃ke; a ɔ̃o ke ntee n nemu bee pĩ nne ɔ̃imɔũ ɔ̃i kó ɔ̃iyetri.
2. Ba we, a bo namu, ke nsa kaa kɔ̃be cɛ̃nke ɔ̃aa ɔ̃eite, kempĩ ɲa hei bo ncenti mee boti ke ɔ̃e nsie mutɔ̃mmu yĩnke.
3. Bekpaatibe ɔ̃o ke ɲɔ̃ɔ̃ri siheikembii ɔ̃o mee borime ɔ̃ihe i myẽ̃ke; yepate yee tu ɲɔ̃o nke nii cwɔ̃ weti weti ba bɔ̃kebɔ̃ke ba mbo, ke na keceete ɔ̃itinni kotri kekanne ɔ̃ipanni. ɔ̃ekó mupaticɔ̃rimu mɔ̃nni, omɔu yi ɔ̃o ke nkɔ̃nne otɔu ke fiinko o yemme, keye ɔ̃ihe kó meborime yi tú omɔumaa kɔ̃mme, omɔũkoo ɲmẽ̃te me nyi tú otɔũ kou.

Ditanfɔ̃tri 22

Oniti ba we, fɔ̃ teheikembite a tɛ̃nke yi ɔ̃o kewɛ̃te ke nsenni ɲacyee; tiɔ̃awanti yi kpa a nne ɔ̃o nke yetoo kemɔ̃te a kpere kepete itye nyii bo nte kaa na kenye ɔ̃ee ci ne ɔ̃ee yici; ɔ̃emɔũ memme ɔ̃ee bo nte kaa naa ɲoniti keye a fei yekeke

tū nqo nke ntee nyetobe deqebyeēke. Oniti, kaa me nyi cote be ɔɔ yi nqaa too titɔuti.

Ditanfɔtri 23

- 1. Ba we, a qo nke mmoke mutɔmmu ɲa pimmu, ke waa ɲa qomu ke mpɪ ke qe qaa naati; omɔu tu nyi do nke nkpa mutɔmmu.*
- 2. Bɛɛ pɪ mmutɔmmu mamumaa ke bekuute ma, be tɔnfɛinti qo nke mmamu.*
- 3. Wee cɛnke pɪmmu mamu, o qo nke cu o kɔnyonku; keyɛ qe bo nteme koo na ke nfou ne o cyɛɛte kɔbe ke ba ɲaari.*
- 4. Ba we, kaa qo a bo namu kewɛnnene betɔmpitibe tɔbe ke qi hɛnne yentɔntire ke ɲmɛ ndinuu kefeete qɪmaa.*

Ditanfɔtri 24

Oniti ba we, a qo nke nii cute mutɔmmu kehompe kekɔte tikweiti; a yi qo nke nii mpi mutɔmmu kukpetinku tehompute be me mbaa keete a qɪiti.

Ditanfɔtri 25

- 1. Oniti ba we, a qo nke nfou ke qe wenni kaa kɔntii nnaati, fɔ ne ɲa cyɛɛte kɔbe; a ne bo na kaa fommu ɲmenni kaa yimoke a yommaa a yi moke tiyaati, a yi moke a qɔuqɛ, kaa me mmɔ ɲa ba na ketaa ɲamaa. Wee mɔnte mutɔmmu, wee mɔ, kuhɔuku, okupoku yoo okuqɔu, opokɔti yoo oqakɔti, ticite dekewe, wee cenbo mɛsemme myeēke be yi qo nkó yoo qemyeēke koo nɲɛuri.*
- 2. Ti qo nke qɔ kenye tisaponyɔti ne tibi kpei mɛsaaibi imɔu: opopɔpɔri kpeia, ipocɔutebia, ipocɛmbia, ba i, i yi qo nkensenni.*

Ditanfɔtri 26

- 1. Oniti ba we, a qo nkentye, ke na kepete mɛcii. Omɔũ yi qo nkeyieeti ke na ketanne o bire qakɔri sampɔu. Ibi imu qemare yi qo nke baa ta qekó qakɔri. Dakɔribe bebebii bɛɛ myeēke mutɔmmu qo nkepite tipɪiti timɔũ ndi; bɛɛ ko yɛpate kpente kpenke ke qo mbɛɛ ta qakɔri oqyɛwe bɛmɔu be bo na ketamu ke be cɛnke qɔ.*
- 2. Dakɔri qo nketwo nqebire itye nke qe benke qe bo ɪme kenaa ɲoni ti keyɛ oniti ba we, a qo nke nkpeni ti mufommu myeēke. Dakɔri qo nkeqɔɔ ke benitibe kee betɔbe tɪmu ke bonkune beyemme kekwa mbetɔbe mɛsemme, ke iboti imɔũ kuteku yandɔ nqo itɔbe, ke initiboti kuteku yandɔ kó qitinni qidyɛeri dii me ɲari ke qɔ kepau nyekpare ke qii na ke yepau nke kuteku narke tipɪiti timɔũ.*
- 3. Ibi yembe bɛɛ qɔke qo nkenyɛ weti weti bebi qo nkepete ɪitye ne i qo nkebebii muutɔmmú.*

Ditanfɔtri 27

- 1. Oniti ba we, be ɔɔ qɔ bantene a ko kuboti kó mɛborime; a qo nkebaa: nte qifɔnni, nte qikũtri me nqomme. A qo mbɛɛ qaatwoɔ mɛcii kaa munkɛɛ mɛtwo mbetɔbe ke kuteku nnaati keqimɔũ qipete mɛsaa.*
- 2. Be tú oniti centine ɲo sɔu; obaribenti me nyi yari ohauti. Oniti tú mpɪnne mu o mu nyo nne.*

Ditanfɔtri 28

Dipatri qidyɛeri qii ntú ba we, o qo nkeyetoo mu ke bɔkebɔke ba mbo kupiku maku; ke mɛmmɛ qɔke ti ba na kepete mɛsaa.

Ditanfɔtri 29

- 1. Oniti ba we, kaa poo ɲaboti yoo qitinni a bo qii myeēke a nyɛ kaa poo ɲamaa ndi.*

2. *Omɔũ yi dɔ nkeɔɔ otɔu o yi dɔ ke beɛ wee dɔɔre omɔmmwɔɔ, keyɛ oniti ne oniti ηme ke ti dɔ nkenvari ke wɛte keɔe titɔbe.*

3. *Fɔ wee yi dɔ mekɔmmɛ a bo ntũ seiηme kutenku yandú kó dipatri didyɛɛri me nyɛ ndɛ ndomme.*

Ditanfɔtri 30

Dipatri di myɛɛke, tinaanti mati yibo ke ndonne dihe i mari, diĩnni mari yoo oniti dɔ o tisenkri, kennau kewãa ηwãa, ke faari faari ke hati bɔkebɔke. Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yandɔ.
